Brazílie, Mato Grosso do Sul a Rio Grande do Sul

Aktivní říjen v komunitách v RS i MS

Matouš Hartman

Vlastní dům na festivalu v Ijuí je snem tamní české komunity. Letos se mu krajané výrazně přiblížili, jelikož se jim podařilo ve spolupráci s francouzskou asociací otevřít společnou restauraci. Nabídka českých jídel se oproti loňsku rozšířila a na menu byl nejen guláš, ale taky smažený sýr nebo borůvkový koláč. Na festivalu, který se letos konal mezi 9. a 19. říjnem, vystoupili také tanečníci z nedaleké komunity v argentinském městě Oberá.

V říjnu také proběhl československý filmový festival v Porto Alegre. Zakončovací projekce 11. října se zúčastnil i český učitel. Před filmem předsedkyně komunity Karin Musel uspořádala setkání se studenty. Učitel potom představil publiku promítaný snímek Kočár do Vídně a práci spisovatele Jana Procházky, který je autorem scénáře i knihy.

V Bataypoře se 17. října uskutečnila výtvarná dílna, kde bylo tématem malování kamínků, což je novodobá česká tradice. Batayporská komunita koncem měsíce také uspořádala oslavy 28. října. Konala se mše, v Pamětní síni Jindřicha Trachty byla ke zhlédnutí výstava o dějinách firmy Baťa a program zakončil koncert dua kytaristy a zpěvačky 1. listopadu. Společně představili tradiční písně státu Mato Grosso do Sul.

SAÍDA

Argentina, Chaco

Říjen 2026

Radim Schottl

Feria de las Colectividades

V říjnu se v Sáenz Peña konal již 14. ročník festivalu Expo Feria de las Colectividades, kterého se zúčastnilo přibližně 15 národnostních spolků. Během tří dnů nabídly jednotlivé komunity návštěvníkům ochutnávku tradiční gastronomie, folklorní vystoupení, řemeslné výrobky a ukázky svého kulturního dědictví.

Unión Checoeslovaca se představila s gastronomickým stánkem, kde nabízela tradiční české a slovenské speciality, například guláš s knedlíky. Součástí prezentace byla také kulturní expozice věnovaná českým a slovenským tradicím, památkám UNESCO a moravské Jízdě králů. Zvláštní pozornost vzbudil nový moravský kroj představitelky spolku, doplněný historickou korunou starou více než 80 let. Folklorní soubor Moravanka pak na hlavním pódiu představil české a moravské lidové tance.

EXPOFEST IJUÍ | Festa Internacional das Etnias

Česká krajanská komunita z Oberá v argentinské provincii Misiones se letos zúčastnila jubilejního 40. ročníku festivalu ExpoFest v brazilském městě Ijuí. Festival představuje kulturní rozmanitost národnostních komunit prostřednictvím hudby, tance, gastronomie a lidových tradic. V rámci české prezentace si návštěvníci mohli vychutnat také tradiční speciality, například guláš, který připravoval místní český spolek z Ijuí.

Taneční soubor Lipa z Oberá vystoupil na hlavním pódiu s českými lidovými tanci a ve druhém týdnu festivalu se členové zapojili také do slavnostního průvodu. Účast byla příležitostí k setkání s brazilskými krajanskými organizacemi a k dalšímu rozvoji spolupráce mezi českými komunitami v Argentině a Brazílii.

Expo UNNE

V úterý 27. října se na půdě Universidad Nacional del Nordeste (UNNE) v Resistencii uskutečnil čtvrtý ročník veletrhu Expo UNNE, jehož cílem je představit studentům středních škol možnosti dalšího vzdělávání a univerzitního studia. Součástí akce byl také stánek Katedry moderních jazyků (DIM), která v rámci své jazykové nabídky zajišťuje rovněž výuku českého jazyka.

Česká republika zde byla představena prostřednictvím své kultury, tradic a jazykového dědictví. Hlavní pozornost byla věnována možnostem studia češtiny v provincii Chaco, a to jak na univerzitě UNNE v Resistencii, tak v krajanském spolku Unión Checoeslovaca v Sáenz Peña. Prezentace umožnila návštěvníkům seznámit se s českým jazykem a jeho výukou a představila jej jako další možnost jazykového a kulturního vzdělávání v regionu.

Kurz české kuchyně

V neděli 25. října se v sídle spolku Unión Checoeslovaca v Sáenz Peña uskutečnil další z kurzů české kuchyně, kterého se zúčastnili členové spolku, studenti češtiny i další zájemci o českou kulturu. Tentokrát se vařila rajská omáčka s houskovým knedlíkem a hovězím masem, o jejíž přípravu měli účastníci již delší dobu zájem. Jako dezert byly poprvé představeny také tradiční marokánky, které sklidily velký úspěch.

Brazílie, Sao Paulo

Corrida da Tchéquia – Sokolský běh republiky

Klára Bachurková

O víkendu 17. a 18. října 2026 se v městečku São Roque nedaleko São Paula uskutečnil již čtvrtý ročník Sokolského běhu republiky, který je v Brazílii známý pod názvem *Corrida da Tchéquia*. Jedná se o jediný Sokolský běh republiky pořádaný v Jižní Americe.

Akci uspořádali Vít Vaníček z Česko-brazilské kulturní unie a Zuzana Settani z Base Campu ve spolupráci se společností 4Protection a za podpory Generálního konzulátu České republiky v São Paulu.

Účastníci se začali scházet v São Roque již v sobotu, samotné závody však proběhly až v neděli, a to v krásném přírodním prostředí areálu Base Camp, kde byly připraveny dvě běžecké tratě vhodné nejen pro dospělé, ale i pro děti. Téměř 60 účastníků běželo lesními stezkami, pastvinami i bambusovou alejí až do cíle, kde také došlo k předání medailí, čehož se chopil generální konzul České republiky v São Paulu Richard Krpač.

Informace o letošním ročníku se objevily i v českém tisku.

Salão do Estudante

Ve dnech 17. a 18. října 2026 se v São Paulu konal mezinárodní veletrh vzdělávání *Salão do Estudante*, na kterém měla své zastoupení také Česká republika. Českou expozici připravil Dům zahraniční spolupráce (DZS).

Brazilští studenti se zde mohli dozvědět více o možnostech vysokoškolského studia v České republice, nabídce studijních programů i praktických otázkách spojených se

životem v Česku. Bylo velmi příjemné setkat se osobně s kolegyněmi z DZS a zapojit se do propagace českého vysokého školství.

Zájem brazilských studentů o Českou republiku byl opravdu velký, a tak doufám, že se v příštích letech jejich počet na českých vysokých školách výrazně zvýší!

Oslava 28. října v São Paulu

V říjnu uspořádala Česko-brazilská kulturní unie v São Paulu tradiční oslavu Dne vzniku samostatného československého státu, který si místní česká komunita připomíná již po několik generací.

Setkání zahájily tóny české a brazilské státní hymny, po nichž následovaly projevy předsedy spolku a generálního konzula. Ten při této příležitosti předal vedení Unie ocenění za rozvíjení přátelských vztahů a spolupráce mezi Českou republikou a Brazílií.

Během slavnosti bylo představeno nové číslo časopisu *Cadernos da Cultura Tcheca*, které mapuje činnost krajanského spolku od roku 2023 do začátku roku 2025, kdy si česká komunita připomněla 105. výročí navázání diplomatických vztahů mezi tehdejším Československem a Brazílií.

Na přítomné čekal bohatý program. Jako učitelka češtiny jsem pro hosty připravila krátké ohlédnutí za našimi letošními aktivitami a vědomostní kvíz o ceny. Nechyběla ani tradiční tombola a hudební vystoupení skupin Pramen a Manda Pirão.

O slavnostní oběd se tentokrát společně postarali zástupci generálního konzulátu a Česko-brazilské kulturní unie. Všechna připravená jídla byla vynikající a naši kuchaři sklidili zaslouženou pochvalu.

Halloweenská hodina češtiny

Poslední říjnovou sobotu jsem pro nejmladší žáky češtiny připravila tematickou hodinu věnovanou Halloweenu. Na malé čarodějnice a čaroděje čekal pestrý program plný tvoření, her a kouzel.

Nechyběla halloweenská výzdoba ani nejrůznější čarodějnické pokusy. Naši malí kouzelníci si vyzkoušeli psaní neviditelným inkoustem, nechávali záhadně mizet obrázky či sledovali, jak se bílé kresby po ponoření do vody samy vybarvují. Vyráběli také svítící lampičky ve tvaru strašidýlek a další dekorace.

Halloweenské dopoledne se velmi vydařilo. Užili jsme si spoustu zábavy a odnesli si řadu nezapomenutelných zážitků.

Německo, Srbská Lužice

Po stopách Lužických Srbů a Němců do Ústeckého kraje

Jiří Jonák

Na konci října, v předvečer českého státního svátku, jsme se s dospělými kurzisty z budyšínského Srbského domu opět vydali do České republiky, tentokrát trochu dál než obvykle. Díky grantu od Saského zemského sněmu (děkujeme!) jsme se mohli poněkud rozmáchnout a poprvé na naší exkurzí za hranice učebnice strávit dva dny.

Protože do sebe muselo vše zapadnout, trvala příprava akce několik měsíců. Nakonec se vše povedlo, také díky několika vysoce fundovaným a nadšeným průvodcům, kteří se nám věnovali. Zvláštní zmínku věnujeme doktoru Janu Kvapilovi, historikovi a občanskému aktivistovi, jenž mluví německy stejně dobře jako česky a sám sebe dokáže simultánně tlumočit 😊, což zaručilo, že jeho výkladům plně rozuměli i zatím méně pokročilí češtináři.

Náš program chronologicky zahrnoval tyto hlavní body:

1. Sraz 15 kurzistů, dvou průvodců a jednoho pedagoga v Oseku u Teplic.

2. Prohlídku místního významného cisterciáckého kláštera s kostelem Nanebevzetí Panny Marie, založeného ve 12. století. Hlavním průvodcem nám zde byl farní vikář otec Christopher Cantzen, Němec s výbornou češtinou (bravo!). Dané duchovní centrum je dokladem historické propojenosti severních Čech, Saska a Lužice. Od 17. století do něj vstupovali muži z Lužice, z nichž většina byla lužickosrbského původu. Zvláštní význam mají vztahy oseckého konventu s kláštery St. Marienstern a St. Marienthal.

   Po více než hodině a půl v prostorách komplexu jsme narazili na hranici našich časových možností a – jako už víckrát v minulosti – jsme si od mírně posmutnělého průvodce vyslechli, že takto pozorné a zvídavé skupině by se rád věnoval podstatně déle.

Výletníci na klášterním nádvoří…

…a otočný čtenářský pult, který je i ve znaku klášterního pivovaru.

3. Po obědě v „lidové“, ale vynikající restauraci v Krupce jsme se vydali na další místo, jež naše národy spojuje, do baziliky Panny Marie Bolestné v Bohosudově. Kostel je už po staletí poutním místem Lužických Srbů (někteří sem putují na kole, další pěšky), kde při bohoslužbách zaznívá lužická srbština. Správce baziliky jáhen Jiří Breu (který velmi zjihl, když jedna z kurzistek spontánně zapěla modlitbu *Strowa sy Marija*[1]) nám jako „důkaz“ ze sakristie přinesl lužickosrbský misál a několik zpěvníků. Doktor Kvapil, jenž je mimo výše uvedené také performer, nás pak překvapil sborníkem náboženských textů ze 17. a 18. století, z něhož v němčině přednesl kázání a meditativní sonet, které na tomtéž místě poprvé zazněly již roku 1706.

Přednes kázání z počátku 18. století

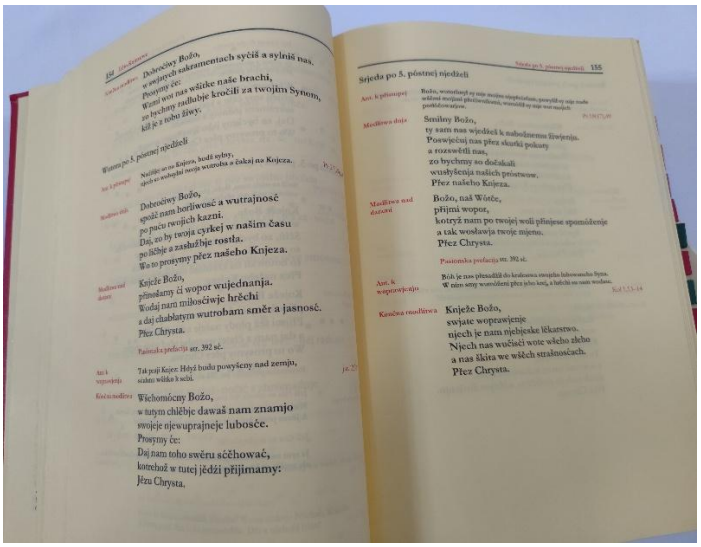

Lužickosrbský misál je stálou součástí inventáře bohosudovské baziliky

4. Následně jsme se přesunuli do Ústí nad Labem, konkrétně na vrch Větruše, kde jsme měli zarezervovaný hotel s nejlepším výhledem na město i jeho okolí.

Hotel disponuje vlastní rozhlednou.

Nejenom duší živ je člověk (před večeří na Větruši).

[1] Ave Maria

5. Po večeři nás čekalo završení prvního dne výpravy: v novobarokně-secesním Divadle města Ústí nad Labem měl jeho domovský soubor na programu operu pro Čechy z nejdražších: *Rusalku* Antonína Dvořáka z roku 1901. A šlo o vynikající zážitek: byť představení trvalo více než dvě a půl hodiny, vtáhlo nás a do konce nepustilo.

Po představení v divadelním foyer

Druhý den jsme si divadlo prohlédli i zvenčí

6. Druhý a závěrečný den výpravy jsme opět strávili v Ústí n. L. Nejprve jsme – lanovkou (!) – dojeli do centra. Tam jsme v Oblastním muzeu[2] navštívili monumentální (2 patra, 22 místností, 1600 m2, přes 500 exponátů) stálou expozici „Naši Němci – Unsere Deutschen“, jež představuje dějiny německy mluvícího obyvatelstva českých zemí od raného středověku do 20. století. Projekt, který ukazuje, že česko-německé vztahy nebyly jen historií konfliktů, ale také soužití, vzájemného ovlivňování a prolínání. Expozicí nás zasvěceně provedl bavorský (pardon: franský!) novinář Jürgen Jakob, žijící v Ústí.[3] Když jsme děkovali a loučili jsme se, pan Jürgen si povzdechl: „Ale měli jste tu se mnou být déle…“

Lanovkou do/z centra města

*Stálá expozice **Naši Němci** v ústeckém muzeu*

[2] Naproti rodnému domu autora textu. 😊

[3] Člověk se samozřejmě neubránil otázce, co ho k nám přivedlo: prý cit k jisté ženě. Nedopadlo to, nicméně láska k městu zůstala.

7. Po obědě v restauraci Tyršovka, pojmenované po spoluzakladateli českého tělovýchovného a společenského hnutí Sokol, jsme v itineráři měli zapsaný poslední bod: prohlídku centra města, opět s panem Kvapilem, jenž má vskutku široký odborný záběr, a zároveň dokáže být nesmírně zábavný i sarkastický. Na příkladu změn názvu hlavní třídy i bojů o pomníky v jednom z parků jsme se zamýšleli nad dějinami, které se tudy prohánělo. Viděli jsme lesk i kontroverze (průvodcem i vyslaným pedagogem) milovaného města, navštívili jsme prvorepublikovou milionářskou vilu stojící vedle sociálních bytů; na hlavním náměstí jsme se smutně pousmáli nad obří oplocenou dírou v zemi, která je jeho „součástí“ již 15 let, a pobavil nás i paradoxní vztah místních ke komunistické osmdesátkové architektuře v centru, jíž se posmívají a některé její prvky pojmenovávají s překvapivě vtipnou a výstižnou vulgaritou, ovšem při prvním náznaku, že by měla být odstraněna, se bouří.

Prohlídka centra města: bysta B. Smetany…

…a pravděpodobně největší evropská mozaika na budově ústeckého magistrátu

Výletníci, jakkoliv si prohlíželi něco úplně jiného než předchozí den, byli nadšeni. Tlačil nás však opět čas, proto jsme si znovu vyslechli: „Ale ne, ještě jsme měli vidět…!“ Nebylo však zbytí, Budyšín volal. Rozloučili jsme se s milým průvodcem (který již nenápadně zjišťoval, kde v regionu by nás mohl doprovodit příště) i mezi sebou a po další cestě lanovkou k našim autům jsme vyrazili na severovýchod do cca 100 km vzdálené Horní Lužice.

S kurzisty si ve whatsappové skupině již několik dnů vyměňujeme povedené fotografie. Nebude snad tedy příliš neskromné říct, že výlet se opravdu vydařil.

Diese Maßnahme wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage des vom Sächsischen Landtag beschlossenen Haushalts.

Freistaat
SACHSEN

Rumunsko, Eibenthal

říjen 2026

Martin Horn

Den českého jazyka a Dobroty babiček v Băile Herculane

V sobotu 3. října se v Băile Herculane setkali krajané z českých vesnic rumunského Banátu při Dni českého jazyka a tradiční akci Dobroty babiček.

Součástí programu byla vystoupení dětí. Velmi pěkně se představily také děti z Eibenthalu, které zazpívaly české písničky a přednesly básničky.

Poté přišly na řadu dobroty připravené krajanskými organizacemi podle tradičních rodinných receptů. Setkání doplnila také společná schůzka pedagogů, věnovaná výuce češtiny a vzdělávání v jazycích národnostních menšin.

Eibenthalské posvícení

V neděli 18. října se v Eibenthale konalo tradiční posvícení, kterého se zúčastnili místní obyvatelé i další návštěvníci. K programu přispěly také eibenthalské děti, které společně s českým učitelem předvedly připravené pásmo písniček a tanců. Jejich vystoupení bylo milým zpestřením letošního posvícení.

Eibenthalské hody a Banátský výrobek roku 2026

Ve dnech 28. října až 1. listopadu se konal druhý ročník Eibenthalských hodů. Jejich součástí byla také soutěž ve vaření husté polévky čorby. Mezi porotci zasedl i český

učitel působící v Eibenthale. O hudební doprovod se postarala dětská cimbálová muzika z Moravy.

Sobotní program 31. října patřil dalšímu ročníku soutěže Banátský výrobek roku, kterou doprovázel jarmark. Místní výrobci a tvůrci zde představili své produkty, rukodělné výrobky i domácí speciality. Návštěvníci si mohli jejich nabídku prohlédnout, ochutnat a také zakoupit. Soutěž nabídla přehlídku toho, co se v českém Banátu vyrábí a tvoří. Už popáté ji zorganizovali učitelé vyslaní DZS.

Chorvatsko, Daruvarsko

Tereza Vlček Klímová

Tradiční Krajanské zpěvánky
Bjelovar

Každý pěvecký sbor má svůj osobitý zvuk, vlastní repertoár i způsob, jakým dokáže oslovit posluchače. Když se jich na jednom pódiu sejde hned několik, vzniká pestrá hudební přehlídka, při níž si přijdou na své milovníci lidových písní i modernějších melodií. Pěveckých sborů a skupin působí v české krajanské komunitě v Chorvatsku tolik, že se Krajanské zpěvánky každoročně konají v průběhu tří sobotních večerů pokaždé na jiném místě v organizaci některé z českých besed. Letos se jejich hostiteli staly České besedy Kaptol, Daruvarský Brestov a Bjelovar.

První z letošních Krajanských zpěvánek uspořádala 10. října Česká obec Bjelovar za podpory Svazu Čechů v Republice Chorvatsko. Na pódiu nově vybudované hudební školy Vatroslava Lisinského, jejíž koncertní sál poskytl účinkujícím výborné akustické podmínky, se vystřídalo osm pěveckých sborů a skupin. Domácí reprezentoval pěvecký sbor Kateřina, další účinkující přijeli z různých koutů Chorvatska. Z Garešnice, Tréglavy a Rijeky se představily pěvecké skupiny tamních českých besed, ze Záhřebu dorazily smíšený sbor České besedy Záhřebského županství a pěvecký sbor Bohemia České besedy Záhřeb. Pestrý program doplnily také sbor České besedy Sisak a nechyběl ani náš Ženský pěvecký sbor České besedy Daruvar. Vystoupily jsme s českou písní Hájku, hájíčku, slovenskou Boleráz, boleráz a svižnou chorvatskou písní Lepe ti je, jimiž jsme přispěly k hudební rozmanitosti přehlídky a dostaly příležitost představit výsledky usilovné práce z pěveckého soustředění ve Tkonu.

Krajanské zpěvánky však nejsou pouze přehlídkou pěveckého umění. Pro členy jednotlivých sborů představují také příležitost setkat se s přáteli z dalších českých besed, vyměnit si zkušenosti a strávit společný čas, a udržovat tak kontakt mezi krajanskými spolky.

Po stopách Václava Havla
Daruvar

Dramatik, disident, bojovník za lidská práva a první prezident samostatného Česka Václav Havel by letos oslavil 90. narozeniny. Jeho život je neodmyslitelně spojen s

obdobím nesvobody, sametovou revolucí a návratem demokracie do Československa. Jak ale jeho příběh a myšlenky přiblížit dnešním dětem, které žijí mimo hranice Česka a většina z nich o Václavu Havlovi nikdy neslyšela?

Právě touto otázkou jsme se zabývaly při přípravě vzdělávacích aktivit, které se staly součástí akce Život, dílo a hodnoty Václava Havla. Tu u příležitosti významného výročí připravila náměstkyně hejtmana Bjelovarsko-bilogorského županství z řad české menšiny Táňa Novotná Golubićová, která nás, učitelky českého jazyka u krajanů, požádala o spolupráci. Společně s kolegyní Miroslavou Veltruskou, učitelkou dějepisu, jsem připravila program pro žáky druhého stupně českých základní škol v Daruvaru a Končenicích.

Program byl zahájen situační hrou, při níž si děti vyzkoušely, jaké to je, když člověk nemůže svobodně vyjadřovat svůj názor nebo rozhodovat o vlastním jednání. Následná diskuse o jejich pocitech nás přivedla k tématu života v komunistickém Československu. Teprve poté se žáci vydali po stopách Václava Havla. Prostřednictvím obrázků a indicií postupně odhalovali jeho životní příběh, od dramatické tvorby přes disidentskou činnost až po prezidentské období. Na poznávání doby nesvobody navázala aktivita věnovaná samizdatu. Děti si vyzkoušely tajné předávání textů, luštily šifry a postupně skládaly známý Havlův výrok „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí“. Společně se žáky jsme přemýšleli, proč bylo šíření zakázaných textů důležité a jakému riziku se jejich šiřitelé vystavovali.

Od Havlova životního příběhu jsme se přesunuli k tématu svobody. Co pro nás znamená? Co nám umožňuje? Dokázali bychom si představit život bez ní? Své odpovědi a osobní zamyšlení děti zapisovaly do papírových klíčů, které připomínaly jeden ze symbolů sametové revoluce. Z jejich prací vznikla společná instalace s názvem Klíče ke svobodě, která ukázala, že svoboda může mít pro každého trochu jiný význam.

Další část našeho projektu byla věnována Havlově experimentální poezii. Seznámili jsme se s jeho sbírkou Antikódy, v níž autor pracoval nejen s významem slov, ale také s jejich opakováním, rozmístěním a grafickou podobou. Žáci zkoumali, jak může uspořádání několika slov na papíře vytvořit nový význam či vyjádřit určitou myšlenku. Potom dostali prostor k vlastní tvorbě. Inspirováni Havlovými typogramy vytvářeli vizuální poezii, v níž prostřednictvím slov a písmen vyjadřovali své myšlenky o svobodě, pravdě, odvaze, strachu, lásce, společnosti i mezilidských vztazích. Vznikly originální práce, každá s vlastním sdělením a způsobem vyjádření.

Z velmi zajímavých prací žáků vznikla výstava s názvem Slova (ne)mlčí. Tento název v sobě spojuje dvě stránky Havlova života – spisovatele, který dokázal prostřednictvím slov a jejich neobvyklého uspořádání vyjádřit i složité myšlenky, a člověka, který žil v době, kdy svobodné slovo nebylo samozřejmostí.

Obě instalace se staly součástí slavnostního večera, který se uskutečnil 22. října v Českém kulturním centru v Daruvaru. V rámci programu věnovanému Václavu Havlovi proběhla panelová diskuse o jeho životě, díle a hodnotách za účasti hostů z kulturního, akademického a veřejného života. Vedle odborných pohledů tak dostaly prostor také práce žáků, kteří se s Havlovým odkazem seznamovali prostřednictvím vlastních zážitků, otázek a tvůrčí činnosti.

Naším cílem nebylo pouze představit dětem významnou historickou osobnost. Chtěly jsme, aby si samy vyzkoušely, jak důležité je mít možnost svobodně mluvit, přemýšlet a vyjadřovat své názory. A aby zjistily, že Havlova témata nejsou jen součástí minulosti, ale týkají se i jejich vlastního života.

Sokolský běh republiky potřetí

Končenice

Vznik samostatného Československa si každoročně připomínáme 28. října. Někdo slavnostním setkáním, jiný třeba vyvěšením státní vlajky. V Končenicích a jejich okolí jsme se rozhodli tento významný den oslavit trochu zase jinak, a to pohybem. Sokolský běh republiky, který spojuje připomínku československé státnosti se sokolskou myšlenkou zdravého pohybu a společného setkávání, se zde letos uskutečnil již potřetí. Akci jsme opět připravili ve spolupráci s ředitelem České základní školy Josefa Růžičky v Končenicích Jaromírem Vrabcem za finanční podpory Svazu Čechů v republice Chorvatsko.

Dopolední část patřila žákům, kteří se vydali do nedaleké vesničky Dioš, známé především svým zámkem. V jeho blízkosti se na start postavilo celkem 121 mladých běžců. Mladší žáci, kterých bylo 62, poměřili své síly na trase dlouhé 400 metrů, zatímco 59 starších žáků čekalo 800 metrů. Nechybělo sportovní nadšení, vzájemné povzbuzování ani odhodlání doběhnout do cíle bez ohledu na výsledné pořadí.

Odpoledne převzali pomyslnou štafetu dospělí. Na trasu dlouhou 3,8 kilometru, která vedla z Daruvarského Brestova do Končenic, se letos vydalo 25 účastníků. Jejich počet se rok od roku zvyšuje, což nás samozřejmě těší. A protože Sokolský běh republiky není jen o rychlosti a překonávání osobních rekordů, někteří účastníci pojali trasu jako příjemnou procházku se svými dětmi, a dokonce i s kočárky. Na startu se tak potkali ti, kteří chtěli zabojovat o co nejlepší čas, i ti, kteří si přišli především užít společný pohyb. Po sportovních výkonech následovalo přátelské posezení s grilováním. Do třetího ročníku Sokolského běhu republiky se zapojilo celkem 146 účastníků. Těší nás především to, že si běh nachází stále více příznivců také mezi dospělými a postupně se stává příležitostí, při níž se setkávají celé rodiny. A právě takovou tradici bychom v Končenicích rádi udrželi i v dalších letech.

Dračí dobrodružství nad Daruvarem a Ivanovým Selem

Daruvar, Ivanovo Selo

Tereza Vlček Klímová, Ilona Kirchnerová

Draci prý chrlí oheň, střeží poklady a jen tak někoho si k tělu nepustí. Ti naši jsou ale trochu jiní. Mají barevná křídla, dlouhé ocasy, rádi se nechávají unášet větrem a ze všeho nejvíc milují podzimní oblohu. A právě takoví draci se opět slétli na tradiční drakiádu v Daruvaru a podruhé také do Ivanova Sela. Na malé i velké krotitele draků, rytíře a princezny čekalo odpoledne plné soutěží, her a samozřejmě pouštění draků.

Než se však draci mohli vznést k oblakům, museli naši malí hrdinové prokázat odvahu, šikovnost, postřeh i dobrou paměť. Při soutěži dračí dvojčata děti ve dvojicích přenášely mezi čely dračí vejce do hnízda k dračici. Dračí oheň prověřil jejich obratnost na překážkové dráze, při níž přenášely kapky vody v podobě golfových míčků a na závěr se snažily zasáhnout cíl. Ve hře dračí drápky přemisťovaly pomocí pomyslných drápků v podobě kolíčků na prádlo poklad, který si drak nashromáždil ve svém hnízdě, a při dračí Kimově hře si procvičily paměť i českou slovní zásobu s dračí a podzimní tematikou.

Za splněné úkoly čekala na účastníky zasloužená odměna. Ti nejúspěšnější byli vyznamenáni Řády zlatého, stříbrného a bronzového draka, ostatní si odnesli čestnou Dračí šupinu. Nechyběly ani tradiční sladké medaile v podobě fidorek. A protože na správné drakiádě nesmí chybět létající draci, každý účastník jednoho také dostal.

Některé děti však dorazily už se svými osvědčenými draky z předchozích ročníků, a tak se brzy obloha zaplnila nejrůznějšími barvami, tvary a velikostmi.

Počasí nám letos přálo na obou místech. Slunečné dny a příznivý vítr vytvořily ideální podmínky pro dračí lety. Stačilo rozběhnout se, povolit provázek a sledovat, jak se draci postupně vznášejí nad hlavami svých malých majitelů. A zatímco někteří se drželi vysoko na obloze, jiní potřebovali trochu pomoci, než se jim podařilo vzlétnout. Za finanční prostředky na pořízení létajících draků děkujeme Svazu Čechů v Republice Chorvatsko. Byla to opět krásná podzimní akce plná smíchu, radosti, veselí, zábavy a českého jazyka.

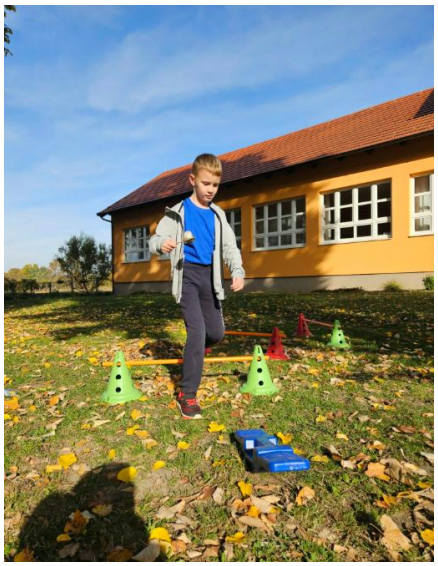

Chorvatsko, Daruvar

Projekt Hlava Havla

Ilona Kirchnerová

V letošním roce slavíme 90 let od narození prvního českého prezidenta Václava Havala a já jsem byla požádána zástupkyní hejtmana paní ***Tanjou Golubić Novotnou*** o spolupráci na slavnostním večeru věnovaném právě této slavné osobnosti, který dne 22. 10. pořádalo ***Bjelovarsko-biogorské županství*** ve spolupráci se ***Svazem Čechů v Republice Chorvatsko***. Rozhodla jsem se tedy společně s kolegyní ***Ivou Brabcovou*** v rámci výuky českého jazyka na Gymnáziu Daruvar nějak kreativně pojmout hlavní body života tohoto světově proslulého státníka, ale také dramatika a filozofa. Na tomto základě jsme pak společně se studenty čtvrtého ročníku vytvořili krátký lehce dramatizovaný výstup, kterým byla celá akce zahájena.

Nejprve jsme si v několika vyučovacích hodinách přiblížili život a názory Václava Havla a pokusili se vybrat místa, lidi a předměty, které symbolizují jednotlivé etapy a zásadní chvíle jeho života (např. Olga Havlová, chalupa na Hrádečku, vězení, psací stroj, Dalajlama atd.). Stejně jako Havlův život a myšlenky sestávají z těchto symbolů, poskládali jsme i my z obrazů koláž, která následně vyplnila obrys Havlovy hlavy vyrobený z kartonu.

Jak potom vypadal samotný výstup na slavnostním večeru? V sále se zhasne, studenti pak jeden po druhém předstupují za zvuku hudby kapely The Plastic People of the Universe a čtou (chorvatsky) chronologicky útržky ze života Václava Havala. Baterkami osvětlují nejen text, ale také jednotlivé části koláže hodící se k přečtenému a doplněné o Havlovy citáty (česky). Na závěr se na okamžik v sále rozsvítí a studenti stojí před koláží, a když se otočí, na zádech mají na tričkách napsáno Havlovo heslo nejznámější, tj. *„Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí.“* Opět se zhasne a reflektor z druhé strany koláž prosvítí, čímž se objeví obrys Havlovy hlavy, ale také linie a rysy jeho obličeje.

Symbolicky jsme tímto chtěli vyjádřit, co všechno utvářelo Havlovu osobnost, formovalo jeho myšlenky a ovlivňovalo ho po celý život, aby nakonec mohl zářit jako světlo v temnotách, jako jistá záruka demokracie v České republice.

Po tomto našem úvodu, který sklidil nadšený potlesk následovala panelová diskuse s osobnostmi více či méně spjatými s životem Václava Havla. Za všechny bych jmenovala především paní ***Leonoru Janotovou***, která byla předsedkyní Svazu Čechů v nelehké době občanské války a která byla organizátorkou odsunu krajanských dětí do Česka, na kterém měl samozřejmě obrovský podíl také prezident Havel, dále pak pana ***Jiřího Kudělu, PhDr., PhD.*** v současnosti velvyslance ve Slovinsku, který před revolucí spolupracoval s Václavem Havlem jako s disidentem i jako s prezidentem a v letech 1998–2002působil také jako velvyslanec právě zde v Chorvatsku, a v neposlední řadě také ***Miro Gavrana***, jednoho z nejznámějších současných chorvatských dramatiků, který vždy spolupracoval s českými divadelníky a Havlova absurdní dramatika a humor mu byly vždy blízké.

Na závěr akce se měli hosté zamyslet nad nějakým poselstvím, které by Václav Havel vzkázal dnešní společnosti a shodli se na tom, že by pravděpodobně všechny vyzval,

aby chodili do divadla, do kina a do hospody, a hlavně spolu slušně komunikovali. K tomuto poselství se přidávám také já.

Záznam si můžete pustit zde:

Krajina Jana Skácela

Daruvar

Jan Skácel je jednou z nejzajímavějších postav české literární historie. Básník, introvert, jehož tvorba byla dokonce v 70. letech zakázána, člověk, který v tichu a přírodě nacházel svobodu a Boha. Nikdy nekázal, nekřičel, ale mluvil tiše, přesto se stal jedním z nejčtenějších autorů, který promlouvá znovu a znovu ke každé další generaci.

Přiblížit tvorbu Jana Skácela také žákům v osmých třídách České základní školy Jana Amose Komenského v Daruvaru jsem se pokusila pomocí propojení s výtvarnou výchovou ve dvouhodinovce nazvané Krajina Jana Skácela.

Nejprve jsme si zopakovali základní literární pojmy z oblasti poezie, abychom si je potom mohli ověřit také v praxi, a to přímo na Skácelových textech. Následně jsme pohovořili krátce o stěžejních mezních v životě básníka a tím pádem také o historických událostech druhé poloviny 20. st. v tehdejším Československu.

Ústředním textem, se kterým jsme dále pracovali, byla Skácelova báseň Dům, kterou jsme si přečetli, rozebrali, našli hlavní motivy a přeložili si slova, která nebyla jasná. Následně se žáci rozdělili do skupin po čtyřech a dostali čtvrtky a obrázky Jana Skácela, jeho pomníku na Špilberku, Pálavy a Brna. Vše rozmístili na čtvrtku společně s rozstříhaným textem, kde jednotlivé části použili jako podklad pro další tvoření. V okolí o domě vymalovali dům, verše o sadu a lese umístili k fotce Pálavy, ale mohli samozřejmě i cokoli domalovat doplnit, propojit cestami a podobně.
Pomocí propojení českého jazyka, výtvarné výchovy a historie jsme tak dosáhli toho, že si žáci zafixovali hlavní motivy z díla Jana Skácela a zároveň také místa spjata s jeho životem.

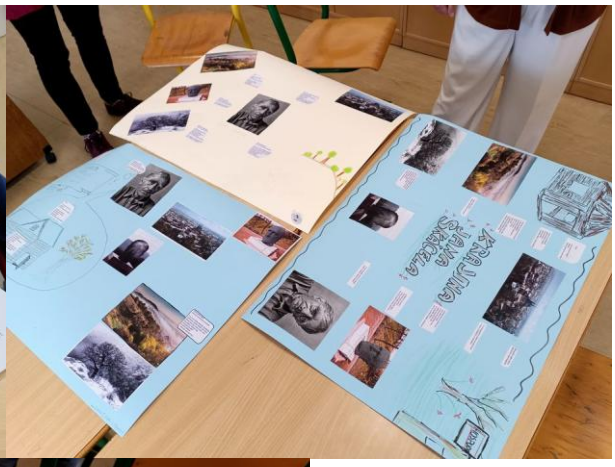

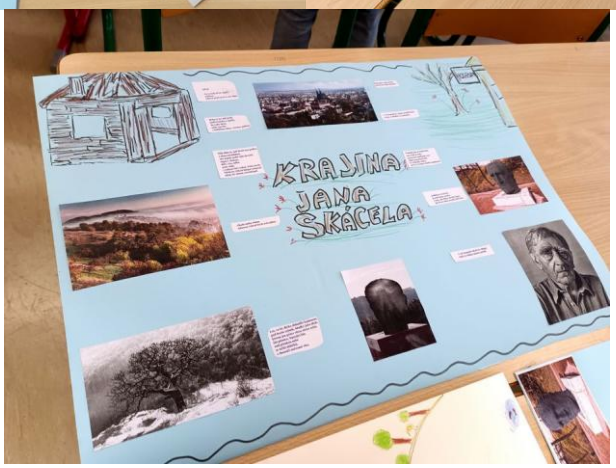

<u>Vánoce v září na Tkonu</u>

Lipovlany

Kulturně edukační centrum Svazu Čechů ve městě Tkon na ostrově Pašman se stalo v letošním roce bez nadsázky asi jedním z nejnavštěvovanějších objektů na ostrově. Není se co divit, protože nabízí nejrůznějším skupinám, souborům a spolkům jedinečné zázemí nejen pro teambuilding, tvoření, trénování, učení se novým věcem, ale v neposlední řadě i pro odpočinek, který je také důležitý a zasloužený.

Se stejně bohulibými cíli vyjeli na Tkon také členové ***České besedy Lipovlany***, konkrétně gastro-kreativní skupina České besedy Lipovlany a také zpěvačky besedního pěveckého sboru ***Lepeze***. Já jsem byla požádána o spolupráci s oběma sekcemi a musím přiznat, že když jsem se dozvěděla, že si jako téma pobytu zvolili mimo jiné Vánoce, těšila jsem se mimořádně, neboť je to můj oblíbený svátek.

Gastro-kreativní skupina ČB Lipovlany, kterou vede paní ***Ana Repinec Androsević,*** už samozřejmě pečení perníčků zná dokonale, takže jsme si jen všichni zopakovali, co se vlastně všechno do těsta, které předem připravila předsedkyně besedy paní ***Vjera Ožogová***, dává a jak se dělá poleva z cukru a bílku, díky níž se následně

perníčky stávají pravým uměleckým dílem. Vyměnili jsme si cenné zkušenosti a pustili se do tvoření.

O tom, jak vlastně vypadaly perníky v nejstarších dobách, tedy ve 14. až 16. století, se na našem území nedochovaly žádné doklady. Předpokládáme, že perníkáři nejprve tvarovali perníky tzv. „z volné ruky“ a teprve později začali používat dřevěné formy s reliéfní řezbou. A právě tyto vyřezávané formy, které se často dědily z otce na syna, jsem se rozhodla představit a vyzkoušet s kreativní skupinou. Perníkové těsto se do nich vtlačuje a výsledkem je tak zajímavý 3D efekt.

Nezůstalo ale pouze u perníků. Technika, kterou jsme si společně vyzkoušeli při dalším workshopu, byla výroba tzv. „studeného porcelánu“ z tak běžných surovin, jakými jsou soda, kukuřičný škrob a vlažná voda. Na pánvi se vše smíchá a nechá zhoustnout ve vláčné těsto. Jak soda krystalizuje, vytváří v bílé hmotě něco jako malé třpytky. Následně můžeme takto vytvořené těsto modelovat, nebo rozválet a vykrajovat z něj tvary. Výrobky pak tvrdnou na vzduchu 24 h (někdy i déle, závisí na tloušťce hmoty) a mohou se dále i zdobit akrylovými barvami. Zajímavého efektu také docílíme, zamícháme-li do těsta potravinářské barvivo.

Za těch několik dní, které jsme na Tkonu strávili, se společenská místnost postupně plnila perníky, porcelánovými ozdobami, ale také libými tóny hudby. A to byl další můj milý úkol – představit pěveckému sboru České Besedy Lipovlany nové písně a zkusit se je s nimi naučit. A co jiného by se mělo učit, když kolem voní perníkové koření a vyrábí se vánoční ozdoby, nežli právě koledy a písně duchovní a lidové? Za doprovodu muzikantů Vlada Bahnjika, Mirka Meznariće a Antuna Marson se trénovalo a zkoušelo, až se třásly okenní tabulky.
Pracovalo se pilně, ale také na tu relaxaci zbyl čas. To je totiž důležitá složka každého správného vzdělávacího pobytu. A bylo krásné počasí, slunce svítilo, moře tak akorát na koupání a led ve sklenicích cinkal. Tak šťastné a veselé Vánoce přejeme, my jsme na ně totiž připraveni.

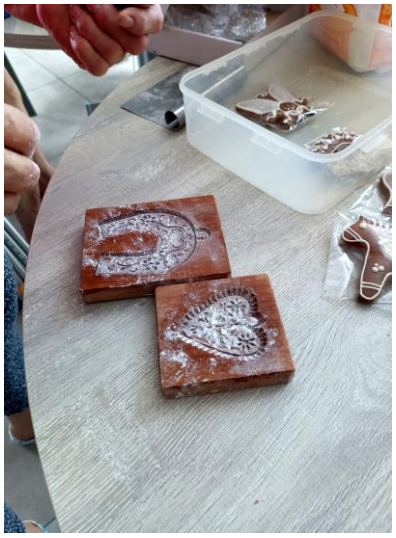

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac, Gaj

Říjen 2026

Alena Havlová

Výstava Čeští dobrovolníci v srbské armádě během první světové války (2. 10. 2026)

V říjnu 2026 byla ve Vršci představena historická výstava českého autora Milana Mojžíše s názvem „Čeští dobrovolníci v srbské armádě během první světové války“. Výstava byla předtím zahájena 18. září v Archivu Vojvodiny v Novém Sadu v rámci kulturní manifestace Varadinské mosty kultury. Prostřednictvím dobových fotografií, archivních dokumentů a historických textů přibližuje účast českých dobrovolníků v srbské armádě během první světové války a společné historické vazby českého a srbského národа. Ve Vršci se na její realizaci podílely Česká beseda Vršac a místní Kulturní centrum.

Koncert Saxofonového kvarteta Hudby Hradní stráže a Policie České republiky ve Vršci (2. 10. 2026)

Dne 2. října 2026 se v Divadle Sterija ve Vršci uskutečnil koncert saxofonového kvarteta Hudby Hradní stráže a Policie České republiky. Koncert se konal za spolupráce České besedy Vršac a Velvyslanectví České republiky v Bělehradě. Následující den, 3. října, pokračovalo koncertní turné vystoupením v Prvním kragujevackém gymnáziu v Kragujevci. Kvarteto představilo pestrý hudební program zahrnující barokní hudbu, české a maďarské skladby, řecké hudební inspirace, jazz i populární hudbu. Koncert přispěl k prezentaci české hudební kultury a posílení kulturních vztahů mezi Českou republikou a Srbskem.

Festival folkloru v Bele Crkvi (10. 10. 2026)

Dne 10. října 2026 se v Bele Crkvi uskutečnil festival folkloru, kterého se zúčastnily krajanské a kulturní spolky z několika míst Vojvodiny. Za Bele Crkvu vystoupila pěvecká skupina Krajani, Českou besedu Kruščice zastupoval pěvecký i taneční soubor. Dále se představily KUD „Paja Marganović“ z Deliblata, KUD „Vukomir Vidić – Uča“ z Kusiće, KUD „Radinac“ z Radince, Sdružení žen z Kovačice a KUD „Labudovo okno“ z Bele Crkve. Hlavním organizátorem byla Česká beseda Bela Crkva. Festival podpořila Česká národní rada a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Akce se těšila hojné účasti a měla velký ohlas.

Novosadské české slavnosti (10.–11. 10. 2026)

Česká beseda Nový Sad uspořádala ve dnech 10. a 11. října 2026 v Kulturní stanici Barka v Novém Sadu další ročník Novosadských českých slavností. Dvoudenní program zahrnoval fotografickou výstavu a přednášku věnovanou Vladimíru Červenkovi, tvůrčí dílnu zaměřenou na tradiční zpracování kukuřičného šustí, slámy a proutí, přednášku o české kinematografii a projekci filmu Vesničko má středisková. Součástí programu byla také hudební vystoupení České besedy Nový Sad a České besedy Banja Luka, pořad věnovaný skladatelům Bedřichu Smetanovi a Antonínu Dvořákovi a přednáška o architektovi Miroslavu J. Krejčíkovi. Nedělní program uzavřel kulatý stůl zaměřený na možnosti další spolupráce krajanských spolků. Akce představila českou kulturu v několika oblastech a nabídla prostor pro setkání českých krajanských organizací ze Srbska i dalších zemí.

Dny českého a slovenského filmu v Bělehradě (15.–18. 10 2026)

Ve dnech 15. až 18. října 2026 se v Jugoslávské kinotéce v Bělehradě uskutečnil festival českých a slovenských filmů. Během čtyř dnů bylo uvedeno 11 filmů, od studentských snímků až po celovečerní filmy současné české a slovenské produkce. Festivalu se zúčastnili také čeští režiséři Marie Topolová a Petr Vlček a slovenský producent Tomáš Gič, kteří představili svou tvorbu a diskutovali s diváky. Akci uspořádaly ambasády České a Slovenské republiky ve spolupráci s Českým centrem Bělehrad a Jugoslávskou kinotékou.

Svatohavelské posvícení v Kruščici (17. 10. 2026)

Dne 17. října 2026 se v Kruščici uskutečnilo tradiční svatohavelské posvícení pořádané Českou besedou Kruščice. Program zahájila mše svatá v kostele sv. Václava, na kterou navázala posvícenská zábava v prostorách České besedy. Místní připravili domácí kotlíkový guláš a na stolech nechyběly tradiční domácí koláče. Mezi hosty z České republiky byli také hudebníci a členové Hnutí Brontosaurus v čele s ředitelem Dalimilem Tomanem. Ti jako každý rok připravili pro krajany vědomostní kvíz zaměřený na český Banát, české tradice a zvyky. Během večera se hrálo na harmoniku, zpívalo a společně pokračovalo v posvícenských oslavách.

Český folklor na mezinárodním festivalu v Čačku (24. 10. 2026)
V sobotu 24. října se v Čačku uskutečnil 19. ročník mezinárodního folklorního festivalu Sa Ovčara i Kablara, který pořádalo kulturně-umělecké sdružení KUD FRA. Letošní ročník byl zároveň oslavou 50. výročí založení hostitelského souboru. Z Kruščice se festivalu zúčastnili zástupci folklorní sekce České besedy, mezi nimi tanečnice a další mladí členové souboru. Děvčata z Kruščice představila český tanec Devojački verbuňk, který se setkal s velmi příznivým ohlasem publika. Bylo nám potěšením představit český folklor v mezinárodní společnosti souborů z různých kulturních prostředí. Dlouhá cesta z Kruščice do Čačku rozhodně stála za to!

Sokolský běh republiky v Srbsku (28. 10. 2026)

V říjnu 2026 se v Srbsku uskutečnil Sokolský běh republiky, a to již po několikáté, tentokrát ve Vršci a v Českém Selu. Do organizace se zapojili členové České besedy Vršac a České besedy České Selo. Mezi hlavní organizátory patřily také FK Ablian a Česká škola Banát. Akci přálo počasí a potěšila také hojná účast. Pozvání přijali i žáci místních základních škol ve Vršci. Běh byl nejen sportovní událostí připomínající vznik samostatného československého státu, ale také příležitostí představit českou komunitu v této oblasti. Díky podobným akcím se širší veřejnost dozvídá o činnosti českých besed, které pořádají kulturní a společenské akce a nabízejí také výuku českého jazyka.

Banátský výrobek roku na Eibenthale (31. 10. 2026)

Dne 31. října 2026 se v rumunském Eibentále uskutečnil další ročník soutěže Banátský výrobek roku 2026, jejímž cílem je podpora tradiční rukodělné tvorby, domácí výroby a zachování kulturního dědictví českých krajanských komunit v Banátu. Krajané ze Srbska měli tu čest odvézt si domů první místo v kategorii alkoholických nápojů. To získal Milan Radović z České besedy Vršac se svou ořechovkou. Absolutní vítězkou letošního ročníku se stala Rozálie Merhautová z Gerniku, jejíž ručně vyráběné náušnice získaly nejen první místo v kategorii rukodělných výrobků, ale také hlavní titul Banátský výrobek roku 2026. Soutěž Banátský výrobek roku je zároveň skvělou příležitostí k setkávání krajanů a učitelů z obou částí českého Banátu. Představuje také výbornou propagaci krajanských komunit směrem k hostům a turistům, kteří mohou místní tvůrce podpořit nákupem kvalitních tradičních výrobků. Vybrané oceněné výrobky navíc získávají značku kvality v podobě samolepky Banátský výrobek roku.

